

Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon käännöstehtävien arviointikriteerit

Käännökset arvioidaan virheperusteisesti. Arvioinnissa otetaan huomioon virheluokka ja -tyyppi sekä virheen vakavuusaste.

Käännösten arviointi perustuu virheanalyysiin. Virheluokkia on kolme:

- **V-virheet** liittyvät viestintätilanteeseen eli auktorisoidun kääntämisen erityispiirteisiin ja tutkintotilanteessa annettuun käännöstehtävään. V-virheiden arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon laillisesti pätevien käännösten laatimisesta annetut ohjeet.
- **S-virheet** koskevat merkityssisällön välittymistä. S-virheet ilmenevät, kun lähde- ja kohdetekstiä verrataan toisiinsa.
- **H-virheissä** on kyse kohdekielen hyväksyttävyydestä. H-virheet ilmenevät, kun kohdetekstiä verrataan kohdekielen normeihin.

Huom. Aina, jos lähdetekstin merkitys muuttuu, virhe luokitellaan S3-kategoriaan.

H-kategorian virheissä merkitys ei muutu suhteessa lähdetekstiin.

Virheille määritetään kolme vakavuusastetta: lievä (L), vakava (V) ja kriittinen (K). Virheistä annetaan virhepisteitä seuraavasti:

- lievä = 2 p
- vakava = 5 p
- kriittinen = 10 p

V-virheet		
Viestintätilanteen huomioiminen	Virhepisteet / virheen vakavuus	Esimerkki
V1 Laillisesti pätevän käännöksen ulkoasuun liittyviä erityispiirteitä ei ole otettu huomioon.	Virheen mukaan 2 = lievä 5 = vakava 10 = kriittinen	▪ Käännöstä ei ole nimetty (riittää, että käännöksen alussa on ilmaistu jollakin tavalla, että kyseessä on käännös). ▪ Käännöksestä puuttuu vahvistuslauseke (riittää, että kääntäjä vahvistaa käännöksen sisällön vastaavuuden jollakin sanamuodolla). ▪ Käännöksen nimeämisosaa tai vahvistuslauseketta ei ole erotettu selkeästi käännöksen tekstistä.

		Kääntäjän huomautusta on käytetty turhaan tai jätetty käyttämättä, vaikka olisi ollut tarpeen.
V2 Käännös ei noudata auktorisoidun kääntämisen kielellisiä konventioita (käytänteitä).	Virheen mukaan 2 = lievä 5 = vakava 10 = kriittinen	- Kulttuurisidonnaiseen ilmaukseen (esim. käräjäoikeus) ei ole lisätty tarpeellista selitystä. - Päivämäärän merkitsemistapa ei noudata kohdekielen mukaista normia. - Viranomaisen (esim. Maahanmuuttovirasto) kohdekielinen vastine ei ole se, jota virasto itse käyttää.

S-virheet		
Sisällön välittyminen (merkitys muuttuu)	Virhepisteet / virheen vakavuus	Esimerkki
S1 Käännöksessä on perusteeton poisto.	Virheen mukaan 2 = lievä 5 = vakava 10 = kriittinen	S1=2: Kokonaisuuden kannalta epäolennaisten merkityssisältöjen kääntämättä jättäminen. S1=5: Kokonaisuuden kannalta vähemmän tärkeiden merkityssisältöjen kääntämättä jättäminen. S1=10: Kokonaisuuden kannalta tärkeiden merkityssisältöjen kääntämättä jättäminen; esimerkiksi kokonainen virke on jätetty kääntämättä.

S2 Käännöksessä on perusteeton lisäys.	Virheen mukaan 2 = lievä 5 = vakava 10 = kriittinen	S2=2: Yksittäisten täytesanojen lisäykset, jotka eivät muuta varsinaista merkitystä (esim. "kovin", "myös"). S2=5: Sinänsä oikea mutta turha termin selitys. S2=10: Selvästi virheellinen tai harhaanjohtava lisäys.
S3 Käännöksessä on sana, termi, viittaussuhde tai laajempi kokonaisuus, jonka merkitys ei vastaa lähdetekstiä.	Virheen mukaan 2 = lievä 5 = vakava 10 = kriittinen	S3=2: Virheellinen sana tms., joka ei vaikuta asiakokonaisuuteen. S3=5: Virheellinen sana tms., joka voi johtaa väärään tulkintaan. S3=10: Virheellinen sana tms., joka johtaa väärään tulkintaan.

H-virheet		
Kohdekielen hyväksyttävyys	Virhepisteet / virheen vakavuus	Esimerkki
H1 Käännöksen syntaksi, morfologia, idiomattisuus, tyyli tai rekisteri ei noudata kohdekielen normeja.	Virheen mukaan 2 = lievä 5 = vakava 10 = kriittinen	Lieviä virheitä ovat esimerkiksi artikkeli-, prepositio- ja sanajärjestysvirheet. Vakavia virheitä ovat esimerkiksi syntaksivirheet ja vakavat sanajärjestysvirheet. Kriittisiä virheitä ovat esimerkiksi virkkeet, jotka ovat vahvasti kohdekielen normien vastaisia.
H2 Oikeinkirjoitus tai välimerkkien käyttö ei ole kohdekielen normien mukaista.	2 = lievä (ainoa vakavuusaste)	▪ Suomen kielessä pilkku puuttuu päälauseessa olevan sivulauseen jälkeen. ▪ Kirjoitusvirheitä; esim. iso vai pieni alkukirjain, puuttuva tai ylimääräinen pilkku, suomen vokaaliharmonia.

Hyväksyttävän suorituksen raja voi vaihdella 25–30 pisteen välillä käännöstehtävän vaativuuden mukaan. Hylkäyksen perusteeksi riittää kuitenkin yksi kriittinen virhe, jos käännöstekstin merkitys muuttuu sen takia.